

ARKITEKTUR&KUNST

Hver
mandag i
Dagbladet

MONUMENTALE MULIGHETER

Fyll Deichmanske med skrivende pakk. La fattige kunstnere overta Samtidsmuseet. Innred Munch-museet som reir for nerder og tekno-start-ups.

Du har sikkert fått det med deg: Nyrike Norge har gått bananas i sin iver etter å framstå som kultivert og verdensvant. I Oslo har man følt et sterkt behov for å reise kulturelle signalbygg på størrelse med vårt nye selvbylde: Alle de høyverdige kunststartene flytter gradvis ned til sjøkanten, og overlater sine tidligere hjem til en uviss skjebne.

Slikt må man regne med. Vi er som sagt nyrike. Vi tenner vår sigar med tusenlapper. Vi flytter festen ned til fjorden, og historiens tomme skall blir stående igjen: Nasjonalgalleriet, Deichmanske bibliotek, Kunstindustrimuseet, Munch-museet, Museet for samtidskunst. I stedet for, som andre byer, å utvide eksisterende institusjoner, forlater vi dem helt og holdent. I lengselen etter å vise verden at vi er kultiverte, avslører vi vår kulturløshet. Viktige historiske bygg mister sitt innhold og tilbys den som måtte være interessert.

JEG HAR et bedre forslag. La oss lindre hodepinen som stat og kommune har påført seg selv gjennom tankeløse handlinger. La oss fjerne børen av granitt og marmor fra deres skuldre. La oss forvandle monumentale blunder til urbane knutepunkt.

Dette kan gjøres uten å ta vidtgripende, permanente beslutninger. Det kan gjøres ved å innrede disse bunnsolide byggene på midlertidig basis. Eneste ufravikelige krav, er at bruken av byggene skaper liv sentrum.

Men først en honnør til arkitektene som har satt i gang debatten om den tanketomme tømningen av sentrum. Utstillingen «Konsolider eller dø» kan sees i Oslo Pilots prosjektrom i Prinsens gate 2, og er en del av et toårig prosjekt, «Den rokerete byen». I første omgang har de konsentrert seg om de fem byggene jeg allerede har nevnt, men vil ta for seg flere i neste fase. Det er arkitekturhistoriker Even Smith Wergeland som har gått gjennom store mengder dokumenter, uten å finne noen drøftelse av etterbruk for byggene som forlates.

ARKITEKTENES største bekymring er at fraflyttingen vil gjøre deler av sentrum mindre levende. Museer og bibliotek er utadrettede virksomheter og bør erstattes med tilsvarende. Borgarting lagmannsrett er visstnok interessert i å flytte inn i Nasjonalgalleriet, noe de ikke bør få lov til. En rettsal er riktig nok flittig besøkt, men du «bruker» ikke byen, hvis du kjøres rett til Ullersmo etterpå.

Kulturen flytter ned til sjøen, for det gir status nå. Rikfolk bor der, vanlige folk handler der, og tomtene har vært store nok til å bygge staselige kulturbygg for å vise verden at vi henger med, vi er ikke lenger et pottitland, vi er ikke bare protestantiske kremmere, nei, for nå nyter vi ballett.

Jeg foreslår at vi ser det positive i fraflyt-

«LA OSS LINDRE HODEPINEN SOM STAT OG KOMMUNE HAR PÅFØRT SEG SELV GJENNOM TANKELØSE HANDLINGER.»

tingen. Sentrum er i ferd med å bli et område som trenger fornyelse. Ikke på grunn av fysisk forfall, men fordi store områder er kjedelige og mangler liv. Sentrum må ta opp konkurransen med fjordbyen, på egne premisser. Sentrum må bli tett og blandet. Sentrum må få flere boliger. Men la oss begynne med det mest nærliggende, byggene som tømmes. De er monumentale, de er bærere av vår felles historie, og bør bevares. Det vi kan og bør gjøre, er å utsette dem for en omgang temporær arkitektur. Gi byggene en ny innmat, med en tidshorisont på ti år. Se om det funker. Hvis ikke er det bare å justere innholdet, med mindre man har tenkt seg fram til noe permanent.

OK, FEM bygg, fem forslag.

Gamle Deichmanske kan bli journalistikkens høyborg. Mediebransjen er i kraftig endring, stadig flere lever som frilansere, bloggere og driftige entreprenører. Deichman kan innredes med flere hundre kontor i ulik størrelse, foredragssaler, skrivesal, debattarena og alt som skal til for å lage et levende hus. Plasseringen er perfekt, litt opp i høyden, med utsikt mot det nye regjeringskvartalet – man holder øye med makta. Samtidig treffes journalister på kryss og tvers, nye konstallasjoner oppstår. Kanskje går noen sammen og danner en norsk Politico, en ren nettavis om politikk.

MIKAEL GODØ

mik@dagbladet.no

KUNST

Gamle Deichman som det nye Journalisthuset, med levelig husleie. Ikke fordi journalistene er en truet rase, men fordi det vil skape liv og røre i området.

Det samme vil skje hvis kunstnere flytter inn i Museet for samtidskunst i Kvadraturen. Bildekunstnere, fotografer og små gallerier skvives gradvis ut av et overpriset sentrum. Samtidig vurderer Statsbygg å selge det lekke bankbygget, på grunn av manglende interesse fra leietakere. La driftige kunstnere overta huset, gi dem ti år til å boltre seg mellom marmorsøylene med provisoriske atelierer og gallerier, sjekk om det bidrar positivt til nabolaget.

SKAL VI se ... gi Kunstindustrimuseet til gründere innen design og industriell nyskaping. Ny innmat, masse folk, ti år. Nå høres jeg sikkert ut som en av disse innovasjonsmisjonærene, men det får så være.

Så var det Munch-museet der borte på østkanten. Langt mindre monumentalt, men vi kan benytte samme prinsipp for innredning. Munch ligger på trendy-Tøyen, men også midt i en kommende kunnskaps-hub, der et vitensenter er planlagt og Norges «heftigste naturvitenskapelige museum» vil stå klart i 2020. Noen har foreslått at museet blir et flerkulturelt aktivitetshus, men jeg stemmer for en hardcore flerkulturell tekno-hub, et sted for start-ups og nerder som mener alvor.

Nasjonalgalleriet bør bli en juss-hub, der det slår synergiske gnister ned til fakultetet over gata og ... nei, da, jeg tuller. Det har vært uttrykt sterke ønsker om å la Nasjonalgalleriet forbli som det er. Gjerne dét. Alt er bedre enn Borgarting. Heller et Kunsttyveriernes museum, i så fall, med inngang via stige.

TILBAKE til alvoret. Historiske bygg tømmes for innhold. Eliten har hengt opp et «Festen er flyttet»-skilt og slengt seg i limousinen. Fortida flytter til fjorden. Framtida må fylle opp fraflytta bygg. Jeg foreslår at vi prøver oss fram. Trenden er temporær, kan du si. Byggene beholder sin fordums prakt, men fylles med innhold som hever byen.

Et forbilde kan være den mer permanente Sentralen, som åpner øverst i Kvadraturen om en måneds tid, finansiert av Sparebankstiftelsen. Her skal «Musikk-Norge» fylle 12.200 kvadratmeter, fordelt på 350 kontorplasser, øvingsrom og fem konsertsaler, pluss restaurant og kafé i 1. etasje.

Å bevare og styrke et levende sentrum, er målet som helliger alle midler. Bevare de gode områdene, utvikle de halvdøde. Når monumentene bygges ved sjøkanten, bør sentrum gripe muligheten til å utvikle de urbane landsbyene. Kjære stat og byråd, tenk på de ledige byggene som motoren på en elsykkel, et par små trakk fra det offentlige, og nabolaget våkner til liv.

MIDLERTIDIG FYLL: Overlat Kunstindustrimuseet til gründere innen design og industriell nyskaping. Gi dem ti år, se hvordan det går.

FOTO: NTB SCANPIX